

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.
HÍRDETÉSEK:
 4-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyílttér polt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 567.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 25.

Ma számunk főbb közlöményei:

- Választási mozgalmak.
- A hétköznapi munka politikája.
- Halálos ítélet előtt.
- Győzelem előtt.
- Tisza István a 48-as eszméről.
- Színházi pletykák.
- Jogi vita a prágai íkrek körül.
- József főherceg és Mihálovics százados.
- Győrffy báró váltói.
- Tarkaságok.

Az utolsó hét.

Arad, május 24

Hét nap van még hátra az aradi képviselőválasztásig. Rövid, sebes láb-
 bal haladó idő. A ki valamit mulasztott,
 nagy sietséggel kell azt pótolnia. A vá-
 rako- zás is egyre feszültebb, ki-
 nosabb, még akkor is a mikor három
 negyedrészen eldöntött eredménye-
 ket les.

S ehhez a rövid időhöz képest, az
 izgalom közepette, amelyet szer-
 te az országban tapasztalni, Aradon nyugodt
 és békés a hangulat. A választási
 időkben szinte szokatlan csöndben,
 a nyugodt munka energiájával végzi
 szervező munkáját az aradi nemzeti
 munkapárt. A pártvezérek dolga szinte
 a csatákat intéző tábornokok munká-
 jához hasonlít, akik szintén csöndben,
 indulatok nélkül, egy szoba nyugodt
 levegőjében beszélnek meg és adják ki
 az intézkedéseket, amelyek a döntés
 napján a sikerhez fognak vezetni.

De a pártvezetőség tanácskozásain
 kívül sincsen szüksége az indulatokra,

a kedélyek alagyujtására a munka-
 pártnak. Azok a csengő, lengő kül-
 sőségek, a melyek más pártok moz-
 galmaikat kísérik, itt merőben fölösle-
 gesek. Még kevésbé kell ijeszteni,
 fenyegetnie, vagy csak ígérgetnie. Az
 a párt, a mely joggal nevezheti ma-
 gát a komoly és higgadt emberek
 pártjának, egyetlen mondatba foglal-
 hatja a párthiveinek törvényét:

— Mindenki szavazzon úgy, olyan
 lelkiismerettel, mintha az ő szavaza-
 tától függene az ország sorsa.

Ebből igen sokat lehet érteni. Ha
 egy-egy szavazattól függ — a mint
 hogy bizonyos részben attól is függ,
 — hogy további alkalmat adjanak az
 obstrukcióra, a közjogi vesszőparipák
 gyerekjátékaira, az ország pénzügyei-
 ben való könnyelmű gazdálkodásra,
 az állami tekintély lejáratására, a lé-
 haság uralmára, — akkor a szavazat
 birtokosa tudni fogja, hogy mint bán-
 jon ezzel a jogával. Ha egy-egy sza-
 vazat csak szavezredrésznnyire elő-
 segíti, hogy az országban nyuga-
 lom legyen, a modern alkotások-
 hoz, szorgos munkához, az eladóso-
 dottságból való kiépüléshez szükséges
 nyugalom, rend, amely utat nyit a
 jövőre Magyarország felé, — akkor
 ezt a szávezredrészt erőt mindenki oda
 kell, hogy adja ennek a célnak eléré-
 séhez.

Alig volt talán választás, a me-
 lyen tisztábban állott volna a nemzet
 előtt a kérdés, a melyre a választá-
 sok eredményével feleletet kellett ad-

ni. A multnak eseményei világítanak
 arra, hogy mit várhatni a jövőtől az
 egyik vagy másik esetben: ha a par-
 lamentben a nyugodt kormányzás le-
 hetőségét biztosítják, vagy ha új fe-
 jezetet, folytatást csatolnak a koalíció
 dicstelen érájához.

Semmi, a világ legszebb bariton-
 jának legszebb képekkel és szónoki
 szépségekkel elmondott beszéde nem
 lehet olyan lelkesítő a gondolkodó
 emberekre, mint ez a fölismerte a
 helyzetnek. S aki ezt fölismerte, aki
 szavazatának jelentőségét nem csu-
 pán abban látja, hogy valakit man-
 dátumhoz segít, hanem abban is,
 hogy a nemzet jövőjére, az ország
 minden gazdasági és szociális törek-
 vésének érvényesülésére milyen ha-
 tása van egy-egy szavazatnak: — an-
 nál a kapacitálásra nincs szükség, a
 korteskedésnek még épen nem lehet
 célja.

Az aradi nemzeti munkapárt ösz-
 szehívja a kerületek polgárait, főké-
 azért, mert a szervezkedés további
 irányításában, részleteinek megbeszé-
 lésében a legegyszerűbb párttag sza-
 va és munkája ép olyan súlyos,
 mint a pártvezetőké. Nyugodt, bé-
 kés munka ez is, nem a vá-
 lasztásokat megelőző korteslárma.
 A meggyőzés, a lelkek meghódítása,
 az egymást megértőknek kellő szám-
 ban való összetömörülése: ez a munka
 már befejeztetett. Ha a szervező mun-
 kát, az összetartás erősítését mégis
 folytatni kell, ezt a taktikának az a

Bolondország.

Irtá: Molnár Jenő

Történt egy napon, hogy az összes téboly-
 dák, elmegyógyintézetek és szanatóriumok lakói
 föllázadtak, az ápolószemélyzetet hatalmukba
 ejtették, az ellenszegülőket lefegyverezték és az
 utcára szabadultak. Rendőrök, katonák nem
 bírtak velük, mert a tömeg a pártjukra állott.
 Aki bántalmazni merete őket, a szabaddá lett
 elmehősöket, azokat irgalmatlanul megline-
 ték. Szabadon, korlátozatlanul jártak-keltek és
 naponta értekezletet tartottak. Ezeken a tanács-
 kozásokon vitatták meg a további teendőket.
 Rövidesen elhatározták, hogy nemzetközi gyű-
 lést tartanak, amelyen tiltakozni fognak az
 állam és a társadalom zsarnoksága ellen.

A kongresszust természetesen Budapestre
 hívták össze, az elmeorvosok és a humoristák
 nem kis gyönyörűségére. Az újságok tiltakozá-
 sát nem méltatta figyelemre a kormány, mert
 az „Elmebajnak” című hivatalos újság mozgó-
 sitotta az utca népét és az utca ezuttal sem
 tagadta meg magát: a gyöngék, az elnyomot-
 tak oldalára állt. Az egész világ érdeklődése a
 nemzetközi elme-kongresszus felé fordult. Bu-
 dapest idegenforgalmilag alig lehetett látni a
 bennszülött és bevándorolt közönséget. Az
 amerikai lapok saját külön léghajóikat és tor-
 pedóikat küldötték ki. Elelmes vállalkozók nagy-

hirtelenben új színházat alapítottak, a Bolond
 színházat, amely az énekes tragédiákon kívül a
 komoly operetteket művelte a közönség esze-
 vesztett támogatása mellett.

Maga a kormány és a hatóságok nem
 avatkoztak a dolgokba. A kongresszus tagjai
 mindamelllett félárú vasuti jegyet és kívánatra
 kényszerzubbonyt kaptak. A tagok teljes sza-
 badságot élveztek, sőt meg volt nekik engedve
 az is, hogy az üres lipótmezei tébolyda alá —
 csupa kedvtelésből — bombát rakjanak. A
 bomba nem robbant föl, mert aki csinálta, egy
 francia delegátus, a saját rögeszméje szerint
 járt el, amely miatt annak idején szerencsésen
 az örültekbázába is jutott. Kivilágítás, fogad-
 tatás nem volt. A külföldi örültek minden föl-
 tünés nélkül érkeztek. Csak az előkészítő bi-
 zottság elnöke, Izom Kázmér üdvözlölte az elv-
 és elmetársakat.

A kongresszus alig másfél óráig tartott.
 Ezzel is megakarták mutatni, hogy az épelmé-
 jűek bolondgombái náluk nem találhatnak termé-
 keny talajra. A kongresszus elnökévé Izom
 Kázmért, a mult évtizedek híres atlétáját vá-
 lasztották meg, aki hatvan év terhével a vál-
 lán és a meghatottság könnyeivel a szemében
 ezeket mondotta:

— Szenvedő testvéreim! Leráztuk a bék-
 lyót, széttörtük a bilincseket. A világ összes
 középkori rablővára, börtönei és kazamatái,

amelyeket az elmeorvosok röviden tébolydának
 neveznek, üresen állanak. Forradalmunk vértel-
 len volt, dicső és győzedelmes. Letiportuk a
 tirannusokat, a magukat józanoknak nevező
 tömlőcörtörtöket. Mi is részt akarunk venni az
 emberiség nagy küzdelmeiben. Azt mondják,
 mi valamennyien mániákusok vagyunk. Igen,
 mi egy eszmének vagyunk az örüjtjei, a cs n-
 des és lármás elmebetegjei s ez az eszme: z,
 hogy az ugynevezett épeszü társadalomból ki-
 rekesztettek alapítsanak új országot, új hazát,
 Nagy-Bolondországot.

Mikor a viharosan zugó, üvöltő, prüszkölő,
 kaffogó, nyivakoló éjzenes lecsillapult, az el-
 nök még ezt mondotta:

— Nem rösteljük a nevet. Ha bolond vagy,
 légy bolond s ne hitvány, gyöngé ép! Bo-
 londországnak nevezzük a mi hazánkat, amelyre
 vonatkozólag különben van szerecsém jelen-
 teni, hogy a Rothschild-pénzcsoportha, nem-
 különben a szaharai császár ő felségével mar-
 érintkezésbe is léptem.

Rövid vita következett ezután. Egy osztrák
 küldött azt javasolta, hogy az új országot a
 Csendes-óceánba építsék. Egy balkáni ember-
 nek az volt az ötlete, hogy tilos legyen a
 földre házakat építeni. Építsen mindenki a
 levegőbe, mert csak így lehet megszabadulni
 a házi rovaroktól. A kongresszusnak egyik
 angol tagja úgy vélekedett, hogy a nolduga-

szabálya parancsolja, amely a leg-szebb kilátások között és az utolsó percig sem engedi meg a katonáknak, hogy elbizakodjanak.

A hétköznapi munka politikája

Távirati tudósítás.

Arad, május 24.

Ismeretes az az anekdota, mely az egyszeri angol szája egy rendkívül jellemző mondást ad. Megmutatták neki Széchenyi szobrát az akadémia előtt.

— Ki volt ez?

— Egy magyar, aki dolgozott a hazáért.

— És maguk ezt az embert diszruhában öntik szoborba?

Most a külföldi közvéleménye figyelni, vajjon a nemzet felváltja-e a csillagos és sujtásos diszmagyart a hétköznapi, munkaruhával.

A válasz kedvező lesz, mert a nemzeti munkapártnak diadalmas térhódítását jelenti minden politikai esemény, melyről a táviratok beszámolnak:

Látszatpolitika — érdekpolitika.

A hivatalos *Fremdenblatt* mai száma, mint Bécsből telefonálják, a következőket írja:

Kiméltelen, de nem igazságtalan az a kritika, melyet most Khuen-Héderváry Károly és a vezérkarához tartozó férfiak a koalíciós rendszer felett gyakoroltak. Nem a koalíciós pártok vezetőit éri ez a kritika. Akarata és meggyőződés ellenére szorítottatott egy Wekerle dr. arra az útra, amely a koalíció bukására vezetett. Igaz ember, hamis környezetbe kényszerítve: ez volt Wekerle sorsa a koalíciós évek alatt és ez volt a sorsa az összes vezető és jóhiszemű férfiaknak, akik ebben az időben lemorzsolódtak mert nem értették a politika nevelő művészetéhez, melynek a nevelés általános szabályai szerint kell igazodnia, a szeretetet bölcs szigorúság által gyakorolni. Ha a kormány tagjai a letűnt rendszert oly élesen kritizálják, bizonyára nem akarnak követ dobni a volt koalíciós miniszterekre.

Magyarországnak azonban szüksége van e kritikában tartalmazott szigorú intésre, hogy felismerje reális érdekeit és vezéréitől érdekpolitikát kívánjon a látszat politikája helyett. Ez érdekpolitika józanságától vezéreltetik magukat Khuen-Héderváry, Hieronymi, Lukács és híveik. Ez nem lemondás, mint ellenfeleik állítják. Jelenti ez a szilárd szándékot, a mely nem engedi magát a függetlenség jelszavaival eltérített céljaitól. Modern magyar politikát jelent ez. Talán kisebb a ragyogása ennek a politikának, de a fényes magyar nemzeti viselet a politikában nem az a ruha, a melyben a mindennapi munkát el lehet végezni, mert ez árta a ruhának is, meg a munkának is.

Darányi, a koalíció védője.

Tapolcáról jelentik: Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter ma mondotta el programbeszédét. A volt miniszternek az a meggyőződése, hogy az ország: mostani rossz helyzetéből kivezetni egyetlen párt se elég erős. A választójog kiterjesztésének hívéül vallotta magát. A bankkérdést gazdasági kérdésnek tartja, de meg kell lennie a lehetőségnek, hogy az önálló bankot alkalomadtán felállíthassuk. Foglalkozott azután a külkereskedelmi szerződésekkel és védte a koalíciós kormány politikáját.

Főispáni beiktatás.

Kecskemétről jelentik: Ma délelőtt iktatták be Kecskemét város főispáni székébe Rádai Gedeon gróf főispánt. A beiktató közgyűlésen a törvényhatóság tagjai nagy számban jelentek meg. Rádait a fővárosból Beniczky Ádám v. b. t. t., Nemeskéri Kis Pál, Kecskemét első kerületének munkapárti jelöltje és még többen kísérték le.

A közgyűlést Kada Elek polgármester nyitotta meg. A királyi kézirat felolvasása után küldöttség ment a főispánért, akit zajos ovációval fogadtak. Kada Elek üdvözlő beszéde után a főispán letette az esküt, majd megtartotta székfoglalóját.

— Híve — ugymond — a kormánynak, mert az azokat az elveket írta zászlójára, melyekhez ő is ragaszkodik: a legmesszebbmenő értelemben vett liberalizmus elvet, amely nem ismer osztályokat, felekezéseket, foglalkozáso-

kat, hanem egyesíteni akar mindenkit, aki hazáját szereti.

A közgyűlés után küldöttségeket fogadott a főispán, délben pedig hatszáz terítékű banket volt.

Rakovszky bukása.

A néppárt vezérének és így magának a néppártnak a tekintélyén is súlyos csorba esett: Rakovszky István kénytelen visszavonulni abból a kerületből, a melyet tizennégy éven át képviselt. Mint ugyanis Csornáról jelentik, Rakovszky kijelentette híveinek, hogy Csirák József pártönkivülivel szemben a jelöltséget nem tartja fenn, mert bukása elkerülhetetlen. Rakovszky a péteri kerületbe vonul, a hol a néppárti jelöltséget a híres *Görcsöni* Dénes antiszemita író tartja, de Rakovszky parancsára persze azonnal visszalép. Ebben a kerületben Markos Gyula, a volt képviselő az ellenjelöltje, a ki azonban meg a fogházban ül és így nem sokat tehet maga mellett. Rakovszky tehát ebben a kerületben könnyebben juthat majd mandátumhoz. Azonban a csornai kivonulás is már az idők jele.

Félrevezetett kereskedők.

Kassáról jelentik: Tegnap délelőtt az OMKE. kassai kerülete gyűlést tartott a Schalk-ház nagytermében azon célból, hogy oly képviselő köré tömörüljenek, a ki a kereskedők és iparosok érdekelt fogja képviselői. A gyűlésen körülbelül hatszázán vettek részt. Már az előző bevezetésből kiűnt, hogy a gyűlés összehívói az Eber Antal mellett való korteskedésből rendezték a gyűlést. A központból jelen volt Szende Pál, az OMKE. titkara, ki szombaton este érkezett Kassára és meg ugyanazonnap este annak örve alatt, hogy Szende tiszteletére rendeznek banketot, nagy Eber-parti kortesvacsora volt a Schalk háznál. A gyűlésen jelen volt nagyszámban az OMKE. kassai kerületének vezetőiből álló előkező munkapárti kereskedő tiltakozott az ellen, hogy az OMKE. egésze alatt a Justh-párt mellett korteskedjenek. Az elkeseredés oly szenvedélyesen tört ki, hogy az elnökségnek a rendőrség beavatkozását kellett kéri, mire a kereskedők nagy része, előre tiltakozva, hogy nevükben határozanak, eltávozt. Az ott maradt néhány jelentéktelen kereskedő, iparos és érdeklődő je-

lakat először kell átváltoztatni a az így nyert tetemes energia végezné az összes közmunkákat. Egy amerikai indítványt terjesztett elő, hogy a pénzeket terméskövekből csinálják. Mert arra még nem volt eset, hogy valaki egy terméskövet, amelyet magával vitt, elvesztett volna. A kis pénzdarabokat pedig unós untalan elveszti az ember.

Végül kimondták, hogy az új ország szervezéséhez fognak. Izom Kázmért választották meg a köztársasági alapon berendezendő ország elnökének és minden szakmából, illetve minden maniakus alosztályból egy egy tanácsost rendeltek melléje, akiket röviden fölfedezőnek neveztek. Az ő feladatuk volt tudniillik az ország kormányának programját fölfedezni.

Soha Európa oly feszült figyelemmel nem várt eseményt, mint e program nyilvánosságra hozását. Hiába volt Németország hatalmas császárságának háborús fenyegetőzése amiatt, hogy az ő beszédeit, zeneműveit, rézkarcait kellelőleg nem bámulják; hiába mozgósította a kaszinók uriközönységét Budapestnek az időtájt legdivatosabb primadonnája; hiába követte el az amerikai Egyesült-Államok elnökének leánya a leghajmeresztőbb kalandokat: minden szem arra a papírlapra szegeződött, a melyre Bolondország kormányának irányelveit írták.

A program valóban megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak. Főbb pontjai im ezek valának:

A szerelem államosítása, kapcsolatosan a férfiak kötelező házasodásával;

gyarmatok szerzése az északi sarkon; az állam magára vállalja a diszkret ismeretségek közvetítését;

a nép mulattatására minden hónapban automobil-összeütközés és tenorista-szóktetés rendeztetik;

akik a legtöbb adót fizetik, tartoznak a legközönsegeesebb szolgálatokat teljesíteni;

a hivatalnokok létszáma csak a szükségletnek megfelelő legyen;

a miniszterek végzet munkájuk után kapnak fizetést;

azok, akik tudósoknak vallják magukat, érettségi vizsgálatra bocsátandók, hogy a közlektismeret felszabaduljon a nagypüség lidéronyomása alól;

azokat, akik hiúságból, tüntetően vagy meggondolatlanuságból epelméjűeknek mondják magukat, a megüresedett tébolydákba, nyilvános és magánzanatóriumokba, vagy az enyhítő körülmények mérlegelésével: az oroszországi zsidónegyedekbe szállíttatja a kormány.

Európa kacaját, a szélesen hömpölygő határozást, mely e program közlése nyomán támadt, csakhamar veres jankialítások váltották föl. Bolondországnak valamelyik zsenialis polgára ugyanis rettenetes, irtó hatású folyadékot fűdözött fel. Aki nem hodolt meg a bolondok uralmának, azt úgy küldték a masvilágba, hogy észre se vette. Elég volt a folyadékból egy ezredmilligram százezreknek epusztításához.

Bolondország hatalma világraszóló és kor-

látlan lett. A kormány első ténykedése az volt, hogy az elmeorvosokat, a hatóságai szakértőket, a viagbóke hirdetőit, az akadémiák tagjait, a történelmi szimulirókat és az onerzen tultengesben szenvedő primadonnákat gyógyító intézetekbe internálta. Azután elbocsátotta a hivatalnokok klientelédreszt: azzal a megközelítéssel, hogy a megmaradt egy tizedrés sokkal jobban fogja elvégezni a közigazgatási, bírói és közbiztonsági teendőket. A ausgazdag emberek telenségen úgy segítelt, hogy szolgálak mellé rendelte személyes szolgálat-eleire. A tudósok, akiket tekintélyük tenorpróbájának kikémiése végett közepiskolai érettségi vizsgálatra bocsátottak, valamennyien az alsóbb osztályokba kerültek tanuló gyanánt. Minden leány, akit az állami közvelitőintézet térjhes adott, házassága első évében kötelező volt fölmutatni első gyermekét, két év múlva a másodikat, négy év múlva a harmadikat stb. Akik nem teljesítettek köteleességüket, a legszigorúbb hatóságellenőrzés alá kerültek. Akik najlamot mutattak az aglegénységre, háremóri címet és jeleget kaptak.

A programnak csak egyetlen-egy pontja körül volt akadály, azzal, amely a szerelem államosításáról szólt. Oly tömeges volt a megrendelés, a kérés, surgetes és fenyegetőzés, hogy a miniszterek, a miniszteri biztosok és tanácsosok csakhamar a legszomorubb tünetek között muniaszerű alakokká változtak át. Baj, hogy továbbra a programnak ama pontja is, a mely a miniszteri fizetést

lenlétében beszélt azután Szende a kereskedők és iparosok érdekeiről és nyíltan felhívta a kereskedőket, hogy pártállásra való tekintet nélkül szavazzanak Éberre és iyerelmű határozatot is hoztak. Erre több kereskedő elhatározta, hogy kilép az OMKE-ből és egyben tiltakozásukat jelentik be a központnak a kassai állásfoglalás miatt. A gyűlésen történeknél is jobban megbotránkoztatta a munkapárti kereskedőket a Sándor Pál elnök által aláírt és minden kereskedőnek megküldött levél, melyben Eber Antal támogatását ajánlja.

Az állami tisztviselők egyesületének kassai köre szintén gyűlést tartott politikai magatartása érdekében. Egyhangulag elhatározták, hogy *Blanár Béla* nemzeti munkapárti jelölt mellett foglalnak állást.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 24.

Biharmegye legtöbb kerületében elkezdett választási harc folyik. A hatóságok, miután a csendőrség már nem bírja a rendet tartani, katonaság kirendelését kéri. Különösen elkezeregett a hangulat a sárréti, vaskohi és belényesi kerületekben. *Nadányi Gyula*, a sárréti kerület függetlenségi jelöltje, feljelentést tett a belügyminiszternél *Bakats Béla* főszolgabíró ellen, *Lukáciu László* dr. nemzeti jelölt pedig a miniszterelnöknél jelentette fel *Tempeleán Dezső* főszolgabíró állítólagos visszaéléseit miatt. A feljelentések visszamenetek az alispáni hivatalhoz vizsgálat megejtése céljából.

Lukáciu László, a borosjenői kerület nemzeti jelöltje most kezdte meg a kerület bejárását. Tegnap *Agris* községben tartott programbeszédét kevésszámú, leginkább asszonyokból és gyermekekből álló hallgatóság előtt, amelyben alig volt 10—15 választópolgár. Beszédében fejtegette a közoktatásügyi törvény rosszaságát és annak megjavítását ígerte. Fájdalommal konstataálta, hogy a román nép mennyire el van nyomva, holott mindenkinek emberi joga, hogy a saját anyanyelvén beszélhessen. Ígért sok mindenfelét, kiváltképen azt, hogy az elnyomott román atyafiak anyagi helyzetén fog javítani. *Lukáciu* támogatására

a munka értékének arányában szabta meg. A miniszterek, akiknek önzetlenségét el kellett ismerni, kénytelenek voltak megszüntetni a saját fizetésüket. Ugyanez a baleset érte a törvényhozókat is.

Már-már katasztrófális összeroskadástól féltették Bolondországot, mikor egy tüneményes férfi, a szétrombolt legnagyobb császárság hajdani külügyminisztere azzal a meglepő kijelentéssel állott elő, hogy a rendet helyreállítja. A kormány rendkívüli tanácsot tartott, amely huszonnégy óras ülés után úgy döntött, hogy Bolondország sorsát a hajdani kancellár kezében biztosítottak látja.

Bolondország kormánya ezután lemondott. A bálás nemzet koponyaszorítókkal és zsuzsugillottinokkal lepte meg. Az új kormányzó pedig kiürítette a tébolydákat és a szanatóriumokat. A tudósok, a szakértők, az orvosok, a hivatalnokok és a történelmi szinműirók ismét virágozni kezdtek és Bolondország méltán lehetett büszke nevére és címére, amelyen kilocsosant agyvelő, kényszerzubbony és brómos üveg fűndökött.

Az örülteket lassankint visszazorították barlangjaikba, a hivatásos épelműjük. És ők nem ellenkeztek. Boldogok voltak, mert megváltották a világot. Az épeszüek uralkodtak a földön, az épeszüek, akiknek megadta a sors azt a különös kegyet, hogy elmebeli egyensúlyukat rendben levőnek gondolták.

Janku Kornél ügyvéd mondott még beszédet. A népgyűlés a legnagyobb rendben folyt le, tüntetés és lelkesedés nélkül. Egész programbeszéd alatt szakadt az eső.

Lukáciu a mai napon Bokszege utazott s onnan folytatni fogja a kerület bejárását.

Szabó Zoltán aradmegyei földbirtokos nyugalmazott vezérkari alezredes, a karcagi választókerület nemzeti munkapártjának jelöltje a hó 22-én vasárnap a választókerülethez tartozó Kunmadarason és Kisujszálláson programbeszédet tartott. Mindkét helyen díszes bandériummal és nagy kocsisorral fogadták. Programbeszédjét nagy lelkesedéssel hallgatták. Kisujszálláson a programbeszéd után a polgári körben 300 terítékű banket volt. *Szabó* ellenjelöltjei: *P. Ábrahám Dezső* dr. Justh-párti, *Falussy Árpád* dr. nyug. főispán Kossuth-párti és *Keresztessy Károly* szocialista. *Kardhordó Árpád* visszalépett. A kerületben előreláthatólag pótválasztás lesz *Ábrahám* és *Szabó Zoltán* közt. A választás június hó 1-én lesz.

Udvard: *Horthy Béla*, a kerület Kossuth-párti képviselője tegnap programbeszédet mondott.

Miskolc: *Leitner Adolf* dr., a déli kerület demokrata képviselőjelöltje esütőrtökön tartja programbeszédét. Több Justh-párti politikus is elkíséri.

Hajduböszörmény: *Benedek János* tegnap tartotta programbeszédét. Ellenfele, *N. Szabó István* dr. Urnaskor tartja programbeszédét. Ez alkalommal *Tisza István* is beszélni fog. Heves küzdelem lesz.

Bácsóváros: *Adamovits István* néppárti visszalépett. Jelölt: *Gromon Dezső* munkapárti és *Stefának Igor* tót nemzetiségi.

Alsókubin: Erős harc folyik *Richter János* munkapárti és *Bula György* néppárti jelölt között. A néppártot naponta több hive hagyja cserben.

Mohács: *Andrics Tivadar* dr., a mohácsi kerület Kossuth-párti jelöltje vasárnap tartotta programbeszédét. A választók nagyon gyér számban jelentek meg és ezek között is sokan voltak *Ferdinándy Béla* hívei, akik a beszéd alatt folyton *Ferdinándy*t éltették, úgy, hogy *Andrics*ot alig lehetett hallani. Ekkor csendőrök léptek közbe és hátraszorították a Justh-pártiakat.

Pécsről jelentik: *Kenedi Géza* munkapárti jelölt *Dárdán Baróczy Kálmán* munkapárti és *Jankovics Marcell* Kossuth-párti jelöltekkel küzd meg. Az utóbbinak támogatására vasárnap *Apponyi Albert* gróf *Dárdára* érkezik.

A hegyháti választókerületben katonaság kiküldése vált szükségessé, mert az ellenzék óriási terrorizmust fejt ki a munkapárti választókkal szemben.

Kovácsnáról jelentik: *Hollaky Attila* nyugalmazott főszolgabíró, nemzeti munkapárti jelölt támogatására *Hegedűs Loránt* ma Kovácsnára érkezett és a jelölttel körutrá indul.

Nagyváradról jelentik: *Tisza Kálmán* gróf ma tartotta programbeszédét *Illye* községben. Kijelentette beszédében a gróf, hogy nem a közszereplés vágya, hanem hazafias kötelességérzete bírta rá, hogy képviselőnek fellépjen. Mert az országot fenyegető veszedelem elhárítására sorba kell állania minden becsületes magyar hazafinak. *Tisza Kálmán* gróf *Illyén* kívül még két községben mondott programbeszédet.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetésosztály — 151

Jogi vita a prágai iker körül.

Hány személy az iker-pár?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 24.

Az utóbbi időknek alig volt oly televény szenzációtermő talaja, mint a prágai iker, az összenőtt *Blaschek-nővérek*. Miután az egyik nővérnek gyermeke született s miután anya, gyermek és nagynéni a körülményekhez képest jól érezték magukat, a furcsa család világkörütra indult. Az első megálló *Páris* lett volna. Megváltották a jegyüket és vonatra ültek. Az impresszárió a két nővérnek egy jegyet váltott. Természetesen, mert hiszen neki ép az a létalapja s az ikereknek ép az a hiressége, csodaszerűsége, hogy a két személy egy ember, vagy ha jobban tetszik, a két ember egy személy. A kalauz azonban egy rideg-gép, aki nem tud felemelkedni ily magas szempontokhoz s nem tud elmerülni ily mély kombinációkban: tehát két jegyet követelt. Az impresszárió, csak hogy tovább utazhasson, megváltotta a másik jegyet is, noha az ikerpár a kupéban tényleg egy helyet foglalt el. Az impresszárió beperelte a vasutat a másik jegy áráért. Tegnap volt az érdekes jogeset tárgyalása. A bíróság a kalauznak adott igazat. Most tehát bírói ítélet van arról, hogy az összenőtt *Blaschek-nővérek* két személy.

A bécsi nőgyógyászati klinika vezető orvosa, *Schauta* dr. tanár udvari tanácsos, tudományos vizsgálat alá vette a jelenleg Bécsben vendégszereplő prágai ikernővéreket, *Blaschek Rózát* és *Jozefát*. Vizsgálatának eredményéről tegnap egy nyilvános felolvasás keretében számolt be az orvosi egyetem hallgatóságára előtt a tanár.

Ezek szerint megállapítható, hogy a *Blaschek* ikerpár nem csupán a felbőrhidak által van egymáshoz kapcsolva, hanem egyes szervek és testrészek közössége és ugyanazonosága által is. A *Blaschek* ikerpár érzékössége csakis azon testrészekben és azon szervekben forog fenn, amelyek egymással össze vannak nőve. Kétségtelen, hogy az egyik nővér ideg-hullámozásai a másikra is áthatnak. Ahol az idegszálak az ikerpárban összefonódnak, ott a nővérek együttesen érzékelnek.

A két *Blaschek-nővér* élénk fogékonyságot tanusít a zene iránt és kitűnő hallásról tesznek tanúságot. Gyermekekoriukban mindketten kütáges betegséget szenvedtek el. Az egyik testvér, *Jozefa*, azonban külön is „vitustánc”-nak nevezett betegségbe esett; *Rózának* pedig egy akut torokbaja volt. A kezelőorvos ez utóbbinak két grammnyi jódkáliumot adott be. Néhány órával később mindkét nővér nyálváladékában jódatanyagot fedeztek föl. Egyes érzületek az ikerpárnál éppenséggel nem közösen észlelhetők. Így éhség, szomjúság, bágyadtság külön-külön jelentkezik náluk.

Schauta tanár ezek után *Róza* kisasszony születési esetéből vont le egynémely tudományos következtetéseket. Így érdekes tünet volt az, hogy a kis fiu megezületése után úgy az anya, valamint *Jozefa* nagynéni kebleiben tejszejtek mutatkoztak.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. *Dávid Antal* aradi posta és távirtda tiszt f. hó 22-én hunyt el Kisjenőn szülei házában, feleségétől és övéitől körülveve. Temetése ma délután volt, jóbarátai és ismerősei impozáns részvételével. Igen sokan jelentek meg a gyászszertartáson Aradról is. *Szél Ernő* posta és távirtda főfelügyelő vezetése alatt kartársai és kartársnői is ott voltak, akik kószorut is helyeztek a koporsóra. Halálát neje és egyetlen fiacskája gyászolja.

Győzelem előtt.

Pártértekezlet a III. kerületben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 24.

Az aradi nemzeti munkapárt eszméi Arad város polgársága között diadalmas hódító utat tettek meg.

Most, amikor a választásoktól immár csak egy hét választ el, a polgárság határtalan lelkesedéssel sziklaként áll ama zászló alatt, amelyre az ország legelső politikusa, Tisza István grófnak a neve van felírva. Ma a III-ik kerületi polgárság gyűlt egybe a Csungán-féle vendéglőben, amely szorongásig megtelt választópolgárokkal. Megjelent a pártértekezleten a központi pártvezetőség több tagja is, Nesnera Aladár elnökkel egyetemben, továbbá Parecz Béla dr., Varjassy Lajos dr. s még számosan a kerületi választmányból. A választópolgárok, akiknek soraiban nagy számmal voltak jelen a kerület román és szerbajku választói, igaz, bátor szóval hangoztatták meggyőződésüket, s szálltak sakra az ő eszméikért. Miellegelték a választás eshetőségét s erős hittel, bizalommal, de nem elbizakodottsággal annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy becsületes törekvéseknek feltétlenül győzni kell, s zászlójuknak fényes, diadalmas győzelmet kell aratni.

A felszólalások sorát Tedeschi Viktor nyitotta meg:

(Tisza István győzni fog.)

— Nagy küzdelem előtt állunk, — ugymond — annak a férfinak győzelméért kell harcolnunk, aki annyi buzgalommal, szeretettel viseltetik az ország sorsa iránt. Feláldozta nyugodt családi életét, hogy az ország, s városunk érdekében fejtesse ki munkálkodását. Végigjárta az országot, lalkes bátorító szóval hívta a polgárságot a becsületes magyar politika zászlója alá. Minden törekvése arra irányul, hogy az országban ismét megkezdődjék a nyugodt, békés, termékenyítő munka. Junius elsején fog eldőlni, hogy lesz-e Magyarországon béke. Erős a hitem, hogy Arad ebben a munkában elől lesz, hogy Tisza István győzni fog. Az ő diadalára emelem poharam. (Éljenzés.)

(Köszönet a III. kerületnek.)

Parecz Béla dr. volt a következő szónok:

— Amikor ezen a szép számban egybegyűlt társaságon végigtekintek, amellet, hogy igaz örömmel üdvözlöm Önöket, egy nagy tartozást rovak le a párt nevében a III. kerület választópolgársága előtt. Azó'a, hogy mi itt legutóbb együtt voltunk, azóta ebben a városban nagy dolgok történtek. Csak egyet említek fel, s ez, Tisza István grófnak (Éljenzés), a mi szeretett jelöltünknek diadalmas bevonulása volt. A város polgársága társadalmi osztálykülönbség nélkül vonult ki az állomáshoz, hogy szeretettel fogadja s kíséresse be a város nagynevű jelöltjét, Tisza Istvánt. Ez a gyönyörű, diadalt jelentő fegyvertény különösen a III. kerületi polgárságnak köszönhető, amely nagy tömegben vonult ki jelöltünk fogadására, s lelkesedéstől izzó szeretettel ünnepelte őt.

A győzelemért való igazi küzdelem azonban csak most kezdődik. Nagy harcok előtt állunk, s Nesnera Aladár, pártunk elnöke megjelent itt közöttünk, hogy buzdítson bennünket nagy küzdelmünkben, amelynek vége csak győzelem lehet. Ebben a küzdelemben mindnyájunknak kötelességünk, hogy buzgón, lelkesen kivagyjuk részünket. Tisza István csak úgy győzhet, ha minden egyes polgár igaz lelkesedéssel, tüzzel dolgozik a győzelemért.

Arra kérem polgártársaimat, hogy ne laukadjanak el, vivjuk meg nagy harcunkat, amely diadalra, győzelemre vezet majd bennünket. Emelem poharam a harmadik kerület polgárságára, s arra a tüzre, lelkesedésre, amely keblünket betölti, s amely győzelemre segít bennünket.

(Nem félünk a terrortól.)

Hacker Mór szólalt fel ezután. Beszédében az ellentábor harcmodorát kritizálja. Majd Barabás Béla egy kijelentésével folytatkozik. Azt mondotta Barabás, hogy „kifogja söpörni a torony alját.” Nem tőrjünk — ugymond — az ilyen hangu terrorisztikus kijelentéseket. Elmultak már azok az idők, amikor ilyen módon megfélemlíthették pártunkat. Meg kell mutatnunk, hogy erősek vagyunk, hogy nem ijedünk meg holmi fenyegetőzéstől, meg kell mutatnunk, hogy meg tudjuk védeni igazunkat s győzelemre tudjuk vinni zászlóinkat. Ebben a diadalmas küzdelemben nagy része van pártunk vezetőségének s különösen Nesnera Aladár pártelnöknek. Ó rá üritem poharam. (Lelkes éljenzés.)

(Az ellenfél harcmodora.)

Figus Albert emelkedett ezután szólásra:

— Tisztelt polgártársaim! Sokáig kerestem indokot, hogy felszólaljak. Mert bizony én a vértanuk porából egy szemet sem hoztam el a sarumon. Jogaimat kerestem a felszólaláshoz. Barabás Béla az ő nagyságát a vértanuk pora, s a szegény asztalosmester apja révén szerezte. Nekem a porból semmi sem jutott, de viszont az apám egyszerű lakatosmester volt. (Éljenzés.)

Fájlalom a függetlenségi párt harcmodorát, mert ezzel teljesen lejáratták a pártot, pedig nekünk egy becsületes, komoly ellenzékre van szükségünk, vagy pedig, amit ugyan nem hiszek, a függetlenségi párt újból többségre tesz szert; annál is inkább vigyázni kellene, hogy a párt taktikája megmaradjon a becsület, a tisztesség határai között. Már pedig azt a harcmodort, amit ők folytatnak, a legjobb akarattal sem lehet tisztességesnek mondani.

Mi tisztviselők a legerélyesebben visszautasítjuk a terrort. Minkünk ép oly jogaink vannak, mint a városban bárki másnak. Hálátlansággal sem vádolhat bennünket Barabás Béla, mert volt idő, amikor én magam vezetem kartársaimat s mentünk testületileg Barabásra szavazni. Ha tehát ő valamit tett is érdekünkben, ez viszontszolgálat volt. Mi nem tartozunk hálával senkinek.

A függetlenségi párt ma már nemesak az élőkkel, de a halottakkal is korteskedik. Ennek az eljárásnak megnevezésére nem talállok szót, az izléstelenség kevés erre. Hogy egy komoly párt vezetői kiálljanak s kisajátítsanak egy oly halottat, akinek elhunyt az eseményekkel semmi összefüggésben nincs, nohát ez több mint izléstelenség. (Ugy van, helyeslés.) Azt állítani pedig, hogy Tisza István gróf bevonulása szegényes volt, ez tisztára nevetéses.

A függetlenségi párt különösen a III. kerülettel kacérkodnak leginkább. Kisajátítottak minden üdvös dolgot, amit bárki is tett a kerületért. Ami a városrész fejlődéséért megtette, azt nem ők tették s épen ezért tiltakoznunk kell, hogy ezeket az alkotásokat maguknak vindikálják. (Ugy van!)

Tisza István programbeszéde ellen is kifogásokat emeltek. Az tény, hogy Tisza István nem tud egy óra hosszáig önmagáról beszélni s felkinálni önmagát. Tisza István ezt izléstelenné tartja.

A nemzetiségi kérdéssel akarok most be-

szélni. Az országban ezt a kérdést már nagyon sokféleképen kezelték Tisza István amellet, hogy békejobbot nyujt a nemzetiségi felé, rámutatott arra, hogy Románia erősítése a magyarországi románok feladata. S erre az emberre mondják azt, hogy a románok, illetve a nemzetiségi ellensége. Végre akadt egy ember, aki ezt a kényes kérdést a legkielégítőbb módon akarja megoldani s akkor a függetlenségi pártiak tudatosan félremagyarázzák. Tisza István azt mondta, hogy nem tartja becsületesnek, aki nem ezzel a politikával azonosítja magát. A függetlenségi párt pedig otyanféleképpen adják elő, mintha Tisza azt mondta volna, hogy nem becsületes román, aki a magyarság politikájával egyetért. A III. kerület összes házait végigjárják a függetlenségi párt korifousai s ezzel lázítják a románokat. Kérve kérem Önöket, ne üljenek fel ennek a megtévesztésnek, mert a nemzetiségi politika egyetlen becsületes képviselője Tisza István. Az isten éltesse képviselőjelöltünket s adja az isten, hogy nemeskára, mint képviselőnk, Tisza István gróft. (Viharos, meg-megujuló tántetés.)

(Az önzetlenség próbája.)

Varjassy Lajos dr. a következőket mondja:

— Ez az első választás, amelyben tényleg én részt veszek. Egy tapasztalatot leszürttem magamnak. Vannak jelöltek, akik a választás előtt sokkal jobban szeretik a város polgárait, mint különben. S vannak jelöltek, akik azt hirdetik, hogy önzetlenül munkálkodnak a város érdekében. Ezt azonban csak úgy lehetne bizonyosan, feltétlenül konstatálni, hogy ha megbukik, s a választás után ép oly önzetlenül és szerzetlenül fog munkálkodni Arad város érdekében, mint azelőtt. Annak az erős óhajásomnak adok kifejezést, vajha az a jelölt, akiről szóltam, így bizonyítaná be önzetlenségét. (Helyeslés, derűtség.)

Papp György románul beszélt:

A nemzetiségi viszonyokról, annak becsületes kezelőjéről, Tisza Istvánról szólott s kijelentette, hogy ők mindig jó hazafiak voltak, s őseik itt éltek s azt akarják, hogy az utódaik is itt haljanak meg. Az ur és a földművelő nép közötti viszonyt, kapcsolatot fejtegeti s Menenius Agrippa példájára utal. Majd a jelen választási küzdelemmel foglalkozik s kijelenti, hogy csak egy férfi szabadíthatja meg renénytelen állapotából az országot, s e férfi Tisza István. Az ő győzelmére üriti poharát. (Viharos éljenzés, szetreszka!)

(Diadal előtt.)

Nesnera Aladár szólalt fel ezután:

— Majdnem három hónappal ezelőtt kezdtük meg nagy munkánkat, s ebből a polgárság is kivette a maga részét. Ezt a munkát siker is koronázta, a győzelem itt van a kezünkben, egy hét választ el bennünket attól. Azonban ezt az utolsó hetet nem szabad egyetlen tagunknak sem pihenni, hanem mindegyikünknek igaz lelkesedéssel kell munkálkodnunk. Az igaz ügy erejével megyünk a küzdelemben s hiszem, hogy elérjük célunkat: a képviselőnk Tisza István gróf lesz. (Hosszas éljenzés, taps.)

Majd újból Parecz Béla dr. emelkedett szólásra, aki szintén lelkes munkára szólította fel a választókat, azért, hogy a párt zászlóját fényes diadalra vigyék. (Éljenzés.)

Többen szólaltak fel még ezután, mindannyian Tisza István gróf érdemeit méltatták s a párt győzelmére üritették a poharat.

A népes gyűlés lelkes hangulatban ért véget s a jelen voltak cigányzenész mellett lakására kísérték a párt elnökét, Nesnera Aladárt. Az elnököt ünneplő tömeg mind jobban és jobban szaporodott, úgy, hogy mire a Szabadság-

térre értek, mintegy 500 főnyi választóközönség kísérte Nesnerát. Ehhez csatlakozott a munkapárt százas bizottsága, amely a Fehér Keresztben ülésezett s ép abban az időben fejezte be azt.

Nesnera Aladár lakása elé érve a lelkes polgárság elénekelt a Himnuszt, amely után Kintzig Jánost, a párt társelnökét akarták ugyanígy hazakísérni, de ő arra kérte polgártársait, hogy álljanak el ettől a szándékuktól, mert az idő előrehaladott már a legnagyobb részük nem csak politikának, hanem a munkának is él s szüksége van pihenésre. A közönség lelkes éljenzéssel vett búcsút az elnöktől.

MI TÖRTÉNT

József főherceg és Mihálovics százados között?

A százados folytatja elbeszélését.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 24

A rangjától megfosztott főhercegi nevelő, Mihálovics Géza volt honvédtuszárs százados a következőképen mesélte el egy fővárosi újságírónak József főherceg udvarából történt távozásának történetét:

— Bécsben vagyunk. Dátum: 1908. december 28-ika. A Michaeler traktus második emeletén lakik a fenséges asszony, a kis fenségek, d'Orsay grófnő udvarhölgy, meg én. Felutaztunk az osztrák fővárosba, hogy a kis fenségek részvevessék azon a gyermekeladáson, melyen a Fenséges Ur tiszteletére az összes kis-korú főhercegek és főhercegnők, továbbá a trónörökös gyermekei, a Hohenberg-ivadékok felléptek. Én is közreműködtem, mint rendező.

December 28-án este megérkezett József főherceg és szokásunkhoz mérten az ebédlőben vártuk meg. A főhercegasszony, a gyermekek és a kíséret a kitünően sikerült jubileumi ünnepek emelt hangulatában jókedvűek voltunk, mikor borus homlekkel, látható rossz kedvvel beállított a vasutról érkező fenséges ur. Megcsókolta a fenséges asszonyt, a kis fenségeket és üdvözölte a kíséretét.

Néhány halk szót váltott a fenséges asszonnyal. Majd mindketten eltávoztak.

Mikor a fenségek egy fél óra múlva visszatértek, mindketten láthatólag rosszkedvűek és fölindultak voltak. A fenséges ur senkivel se beszélt, csak hébe hóba a mellette ülő kis Zsófia főhercegnőhöz intézett egy-egy szót. Különben kínos, nyomott hangulat. Csönd.

A főhercegnő csak kétszer szólalt meg. Először Adam müncheni festőművész után kérdezősködött, a ki az ősz folyamán a fenségek arcképeit festette Tapolcsányban, mire a fenséges ur angolul megszólalt:

— Erről most ne beszéljünk, különben fölkelek az asztaltól és elmegyek.

Másodízben pedig a fenséges asszony egy előkelő társasklubunkat aposztrofálva, így szólt:

— Igazán, csunya egy pletykafészek!

Velem a fenséges ur — szokása ellenére — megkülönböztetett ridegséggel bánt, úgy, hogy viselkedésének számos árnyalatából rögtön megéreztem, hogy rólam is van szó és hogy baj van.

A diner után a fenséges ur édesanyját, az ugyancsak a Burgban lakó Klotild főhercegasszonyt látogatta meg, nekem pedig d'Orsay grófnő udvarhölgygyel a fenséges asszonyt és a kis József főherceget az Operaházba kellett volna elkísérnem, de a fenséges asszony kérésére a szolgálat alól felmentett. Roppantul ideges voltam, mert mélyen bántott a fenséges urnak velem szemben tanúsított magatartása.

Csaknem egyidejűleg érkeztek vissza: a fenséges ur édesanyjától, a fenséges asszony az Operaházból. Miután a fenséges asszony parancsára — szokásunkhoz híven — a kis József főherceggel elvégeztem az estimát, (László már feküdt) a fenséges ur szobájába készülők fenséges asszony előtt megemlítettem, hogy még ma este beszélni óhajtok a fenséges urral, aki velem szemben valami okból elborult és én nem akarom, hogy egész éjszaka vonuljon el az ő haragja fölött.

— A főhercegnek erős láza van, úgy látszik megint megkapta a diftériás baját — mondá a visszatérő főhercegnő.

— Dacára annak, fenséges asszonyom, szeretnék ő fenségével beszélni, a ki úgy látszik, valami okból nehez el reám. Ismeri az okát, fenséges asszonyom?

— Tudom. De meg kellett ígérem, hogy nem mondom el önnek.

— Kérem, közölje velem, fenséges asszonyom.

— Mondtam ugyan, hogy nem közlöm önnek, de mégis megteszem, mert látom rendkívüli felindultságát. Nos, valami levélről van szó, a melyet állítólag ön írt volna Adam festőművésznek, amelyben kompromittáló dolgokat közölt a fenséges urról.

Elképdtem és alig tudtam szóhoz jutni. Mélységesen bántott, hogy a fenséges ur feltételezhettem rólam, hogy akárcsak egy tiszteletlen titkos gondolatom, nemhogy kimondott vagy írott tiszteletlen szavam lehetne az ő személyéről. Most már okvetlenül kellett vele beszélnem...

Kopogtam. Már feküdt.

— Kérem, százados ur, — mondá a fenséges ur, — maradjon kívül, lázas vagyok, félek, hogy visszatért a difteritiszem, ön pedig a gyerekekkel érintkezik. Maradjon csak az ajtónál, úgy is beszélhetünk...

— Fenséges ur, bocsánatát kérem, hogy zavarom, de érzem, hogy haragszik reám. Legyen kegyes megmondani az okát, hadd védekezem, mi kifogása van ellenem.

Persze, nem mondhattam el, hogy a főhercegnő — megindulva felindultságomon — nekem már elárulta a fenséges ur haragjának okát. Hallgatnom kellett. És ez volt minden bekövetkezendő baj és félreértés oka.

— Kérem, semmi, — felelte kelleetlenül a főherceg.

— De engedelmet, fenséges uram. — instáltam tovább is, — bocsásson meg, közölje velem neheztelése okát.

— Semmi, lázas vagyok, késő is van, mindjárt jön Franz tanár, feküdjék le maga is. Egyáltalában, hagyjuk a dolgot!

— Jó éjt, fenséges ur.

— Jó éjt!

December 29-én egész nap nem láthattam a fenséges urat, akit el kellett különíteni, mert de facto diftériás tünetek mutatkoztak torakában.

És most rám virrad a végzetes nap, december 30-ika, anélkül, hogy csak sejtettem is volna, hogy karrierem végét jelenti.

A dejeuner után — körülbelül egy órakor — mielőtt kimentünk volna Schönbrunnba, így szólt hozzám a fenséges asszony:

— Százados ur, ön el fog menni az udvartól. A főherceg már megbeszélte ezt a dolgot Festl ezredessel is (akkor vezérkari főnöke a honvéd főparancsnokságnak).

Megdermedtem.

— De fenséges asszonyom, miért beszél meg a fenséges ur a dolgot Festl ezredessel, akihez udvari minőségemben semmiféle kötelesség se fűz és akinek semmi köze az egész

ügyhöz? Miért nem velem, a vádlottal, akinek mégis csak alkalmat kell adni a védekezésére? Kegyeskedjék tudomásul venni fenséges asszonyom és a fenséges urnak is bejelenteni, hogy ilyen körülmények között nem szolgálhatok tovább, már most beteg jelentek és Schönbrunnba már ki se megyek.

Erre a fenséges asszony bement a főherceghez, majd ezzel a rendelkezéssel tért vissza hozzám:

— A főherceg óhajtja, hogy kerüljön minden feltűnést, csak menjen ki Schönbrunnba, végezze el a dolgát. Majd beszélni fog százados urral...

— Szabad tudnom, kérdezősködött fenséges asszonyom a müncheni levelet illetőleg?

— A főherceg azt mondta, hogy már elégette...

(Itt meg kell jegyezmem, hogy birtokában vagyok Adam festőművész egy levelének, a melyben szavára kijelenti, hogy soha ilyen vagy hasonló tartalmu levelet nem kapott tőlem, se ilyen szóbeli nyilatkozatot nem hallott tőlem. Egyben megengedi, hogy levelét okmányoknak fölhasználjam.)

Elmentem Schönbrunnba. Elvégeztem közmegelegedésre szolgálatomat. Ekkor mondta Izabella főhercegnő:

— Wie wäre ich ruhig, wenn ich solche einem Herrn meinen Sohn anvertrauen könnte!

Este hét óra lehetett, mire Schönbrunnból a Burgba visszatértem. A fenséges ur már megebédelt, láttam, hogy még van idő a közös dinerig és miután tudtam, hogy a fenséges ur — tekintettel a betegségére — további ünnepeken nem vesz részt és visszautazik Budapestre, főleg pedig, mert titokban megtudtam, minő rágalmozó intrika működik ellenem a fenséges ur színe előtt, — ártatlanságom tudatában bátran bekopogtattam a főherceghez.

— Kérem császári és királyi fenségedet, ne hagyjon így el ebben a kétséges lelki hangulatban és adja tudtomra, minő vád ellen kell védekeznem. Miért vonta meg tőlem kegyét?!

— Kérem, erről szó sincs...

— Miért hidegebb hozzám, mint annakelőtte?...

— Ez vis major...

— De fenséges uram, egy katonatiszttel szemben még se lehet meghallgatás nélkül marasztaló ítéletet hozni! Hadd tudjam meg, miről van szó, hadd védekezem...

Erre a főherceg minden átmenet nélkül hirtelen így szólt:

— Százados ur, legjobb lenne, ha fölmentését kérné.

— Az Isten szerelmére, de miért? Nincs megelegedés szolgálatommal?

— Sőt nagyon. De beszéljen Festl ezredessel. Majd ő is megmondja magának, hogy legjobb lesz, ha elmegy.

— Fenséges uram, nincs itt valami levélről szó?...

— Dehogy, dehogy is — felelt kitérőleg a főherceg.

— Mert ugy tudom, hogy fenséged valami levél miatt neheztel reám. Mindenképen rendelkezésére állok az igazság kiderítésében. Tisztázni akarom a helyzetet.

— Ön tudja, százados ur, hogy mit szoktam tenni névtelen levelekkel, hiszen kapok néha. Szó nélkül megsemmisítem.

— De, fenséges uram, miért épen hogy Festl mondja meg nekem, hogy az udvartól elmenjek, akivel semmiféle szolgálati nexusban se vagyok?!

Ekkor a főherceg is megmondta az okát

annak, hogy miért óhajtja a távozásomat az udvartól.

— Jó, fenséges uram, — mondtam erre, — elmegyek, mert látom, hogy intrikálóak ellenem és azt is tudom, hogy kicsoda. De jelenem kell fenségednek, elmegyek, amiképen parancsolja, de utána fogok járni az igazság kiderítésének, bármibe kerül is és bármi is történjék velem. Ki fogom deríteni, ki és minő módon intrikált ellenem. Ezt hallgatagon nem tárhatom . . .

— Ezzel engem akar megfenyegetni? — szólt a főherceg.

Elképedtem. Megrémültem a föltevéstől.

— Az isten szerelmére, hogy érthet ennyire félre, fenséges uram! Az intrikusokra értettem . . .

— No, az már más. Akkor fejezze ki magát érthetőbben.

— Csak nem gondolja fenséged, hogy akár a legtávolabbi gondolat is megvillanhatna agyamban, hogy fenséged ellen akcióba lépjek? Másokról van itt szó, akik elvonták tőlem fenséged jóindulatát.

Persze, nem mondhattam meg, hogy a fenséges asszony révén tudok a levélről. Bár szóltam volna, akkor talán minden másképen következik be! . . .

— Mikor parancsolja fenséged, hogy kérem fölmentésemet?

— Erről majd Budapesten beszélgetünk, ha majd pár nap múlva visszakisérte családomat. Vagy én megyek be önhöz, vagy hivatom magát . . .

— Szabad kérdezni, császári és királyi fenséged előbb kéri őfelségétől fölmentésemet, mielőtt én megtehetném?

A főherceg kitérő feleletet adott.

Meg kellett ismételnem kérésemet.

A főherceg erre — szokatlanul — indulatba jött és sértően nyers, önérzetemet mélyen megalázó módon rámrivált:

— Nem, no!

Mire tiszteletteljesen így szóltam:

— Császári és királyi fenség! Jelentem alásson, ne méltóztassék én rám haragudni és én rám ilyen módon kiáltani. Nem vagyok lakáj, hanem őfelségével egyforma kardbojtot viselő százados. Csak a kérdést voltam bátor megismételni, mert nem értettem.

— Én meg vezérőrnagy és főherceg vagyok és amit egyszer mondom, az úgy van; — mondtá a főherceg most már nyugodtan. Megjegyzem, hogy a beszélgetés folyamán a fenséges asszony is jelen volt, aki többször csitítólag lépett közbe.

Végül így szóltam a fenséges urhoz:

— Fenséges uram, — ez az én öt éves hű szolgálatom jutalma?! Mit fog gondolni a világ, miért megyek én el ilyen hirtelen?!

— Hiszen ön kéri a fölmentését, a világ nem mondhat semmit. Különbösen is, mi nem fogunk úgy egymástól elválni, ahogyan Takácstól elváltam, — ön mindig számíthat reám!

— Hálásan köszönöm császári és királyi fenségednek. Mikor utazik el fenséged?

— Holnap, — viszentlátásra Budapesten . . .

— Szerencsés utat, fenséges uram.

— Köszönöm. Jó éjt.

Lázasan lüktető agygyal táveztam a főherceg szobájából . . .

Halálos ítélet előtt.

A Hofrichter ügy végtárgyalása.

Távirati tudósítás.

Arad, május 24.

Hofrichter Adolf ügye most megint lázas izgalomba hozta Bécs városát. Egész nap nagy néptömeg áll a hadbíróóság épülete körül és várja az onnan kiszivárgó híreket.

Reggel nyolc órakor Kunz százados társaságában megjelent az egész hadbíróóság. Az elnök, egy vezérkari tiszt, két százados, két főhadnagy és egy hadnagy. Az utcán álló közönség némán, szinte belső megdöbbenéssel fogadta a gyilkos főhadnagy bírját. Ezek maguk is szótlanul, fejüket lehorgasztra mentek egymásután a kapun át be a bírósági terembe.

Nyolc óra után a bíróság együtt ült megint. Sorra kerültek a tanuvallomásokról fölvetett jegyzőkönyvek. Ma legelsének azt a jegyzőkönyvet olvasták föl, amelyet a Hofrichter által Grácba hívott nevelőnő mondott tollba. A bíróság ezt a jegyzőkönyvet már a pikantériája kedvéért is megkülönböztetett figyelemmel hallgatta végig.

A leány bájos közvetlenséggel mondta el, hogy egy orvoshoz hívták őt Grácba a gyerekek mellé. A vonatnál egy fiatalember várta, aki gyanus volt előtte. Mindjárt meg is kérdezte őt:

— Hogy, hát önnek már olyan nagy gyerekei vannak, doktor ur?

— Bizony, felelte, én nagyon fiatalon nősültem, esoda hát, ha ilyen korban, harmincéves vagyok, már iskolázó gyerekeim vannak?

A „doktor” nagyon barátságos volt, sokat beszélt arról, hogy mennyire kell vigyázni egy jónevelésű leánynak Grácban, ahol annyi a katonatiszt.

Itt szemlesütve kell járnia, nehogy a magára vetett frivol pillantások miatt röstelnie kelljen majd magát. Majd velünk lesz egy társaságban gyakran. Kirándulunk a vidékre és elvisszük önt, ahova mi is megyünk. Fődeleg, hogy az erkölcsre vigyázzon és ne hozzon szégyent sem ránk, sem pedig önmagára és a családjára.

Ezt mondta Hofrichter a leánynak, azután pedig azt mondta neki, hogy ő maga is fáradt, jó lesz egy kerti vendéglőbe menniök.

— Én kísértem azzal a nagy bizalommal, amivel az idegen viseltetik olyanokkal szemben, akik szívesen fogadják. Öt melegített vörösbort rendelt, amit persze nagy mohósággal ittam.

A leány azután elbeszélte a kísértés módját is, majd a szállóbeli jelenetet, ami azonban nem való a nyilvánosság elé.

A jegyzőkönyvnek fölolvastása egész délutánt tart.

Azután felolvasásra került Kunz hadbírószázadosnak, a ki egy személyben vádló, védő és előadó is, a nyomozás eredményéről szóló jelentése.

E jelentés befejezése a következő négy vádpont:

Az első vádpont gyilkossággal vádolja Hofrichter Adolf főhadnagyot Mäder Richard vezérkari kapitány megölése miatt.

A második vádpont tizenegy vezérkari tiszt ellen elkövetett gyilkossági kísérlettel vádolja Hofrichter.

A harmadik vádpont hivatalos hatalommal való visszaélésre-csábításra vádolja Hofrichter Tuttmann fogházörrel való összejárásáért.

Az utolsó vádpont okirathamisítással vá-

dolja Hofrichter, a mit marsruták hamisításával követett el.

A hadbíróóság talán már ma, de valószínűleg holnap, szerdán hozza meg az ítéletet. Lehetséges azonban, hogy az ítélet kihirdetése csak csütörtökön vagy a csütörtöki ünnep miatt pénteken fog megtörténni, még pedig nyitott ajtók és ablakok előtt. Az ítéletet előzleg közlik a legfelsőbb hadbíróval, a ki ez idő szerint a bécsi hadtestparancsnok és a bíróság tagjai egybegyűlve várják be a legfelsőbb hadbíró intézkedését és csak ekkor történik a kihirdetés. Bizonyos, hogy Hofrichter a gyilkosság bűnében bűnösnek fogják kimondani és a büntetés halál lesz, ámbár a gyilkosságot a katonai büntető szabályzatok szerint életfogytiglan tartó vagy huszéves börtönnel is lehet büntetni.

A bíróság tagjai felerészben az első boszniai gyalogezred tisztikarából, felerészben a nagyváradi 37. gyalogezred tisztjei közül valók: két százados, két főhadnagy és két hadnagy. Az elnök: Vindlovics Sándor 24. gyalogezredbeli alezredes.

Egy ma reggeli bécsi lap híret költötte, hogy a helyőrségi törvényszék már tegnap este meghozta az ítéletet. Egy újságíró eljárta a közös hadügyminiszteriumban és azt a hiteles felvilágosítást kapta, hogy ítélet még nincs.

Annai bizonyos, hogy napokig fog tartani, míg az ítéletet kihirdetik Hofrichter előtt.

Bécsből jelentik: Hofrichter bűntényének tárgyalása eltart a hét végéig, mert a tárgyalás menete igen lassu. A hadbíró, aki óriási anyagot olvas fel, többször szünetet kér és a bírák is kifáradnak, mert beszélőik sem szabad, míg Kunz őrnagy az egész előterjesztését fel nem olvasta. Papír és ceruza van a bírák előtt, akik szorgalmasan jegyeznek és csak a hadbíró előadásának befejezte után intézhetnek kérdéseket, amelyekre az elnök utasítására a hadbíró felel.

Hofrichter családja három kérvényt adott be a bírósághoz, melyeket elutasítottak. Kérték a nyilvános tárgyalást, igazolni akarták, hogy a főhadnagy nem bűnös és végül kérték elmebeli állapotának megvizsgálását.

Kunz hadbíró halálbüntetést fog indítványozni. Katonai körökben azt beszélik, hogy nem fogják végrehajtani az ítéletet, hanem a király kegyelmi uton életfogytiglani fegyházra változtatja át Hofrichter büntetését, akit a Möllersdorfi fegyintézetbe szállítanak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Színházi ügyelőből — főkönyvelő. Nagyváradról jelentik: Nyolc éve van a nagyváradi Szigligeti-színházban alkalmazva Losonczy Gábor ügyelő. Kicsi, igénytelen ember, ki se látzik belőle a rengeteg ambíció és akaraterő. Pedig van benne. Ezt semmi se bizonyítja jobban annál, hogy a semmi kvalifikációval nem bíró ember hat év alatt letette a középiskolai és a kereskedelmi érettségi vizagát. A szorgalom és kitartás jutalmaképpen a napokban egy békésmegyei takarékpénztár főkönyvelői állással kínálta meg a törekvő ügyelőt, aki örömmel fogadta el az állást és megvált a Szigligeti-színházról.

* Edvard király temetése. Káprázatos leírásokat hoztak az újságok Edvard király pénteken végbement temetéséről. De mindezek a leírások csak halvány képét adják annak a királyi gyászpompának, mellyel utolsó útjára kísérték az angolok nagy királyát. Hetven fejedelmi személy, köztük kilenc koronás uralkodó

felszólította az ügyvédet, hogy küldje vissza a nyolcszáz koronát, melyet a végrehajtó tévedése folytán kapott meg, különben sikkasztás miatt úgy ó, mint neje, nemkülönben a végrehajtó is bűnvádi feljelentést tesznek ellene.

Simon Jenő erre a felszólításra azzal felelt, hogy feljelentette zsarolás miatt a bárót az aradi rendőrségen, akit a brádi járásbíró-ságról hallgattak ki az aradi rendőrség megkeresésére.

A báró ott elmendotta, hogy ő írta a levelező-lapot, amelylyel nem zsarolni, hanem követelését akarta behajtani.

Simon Jenő ügyvéd szóbeli panaszában azt adta elő, hogy csak azért küldött vissza ötszáz koronát, mert a nyolcszáz koronás váltó perköltségei és a végrehajtási költségek körülbelül 1100 koronára rugnak, de ez a szám sem végleges, mert a leszámolás még nem történt meg. A bárót semmi jogtalanság nem érte és neki nincs követelni valója sem a bankon, sem az ügyészen.

A rendőrség a nyomozás befejezése után átteszi az iratokat az ügyészséghez.

HIREK.

A francia földmivelésügyi miniszter Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 24.

Budapestről jelenti tudósítónk: Ruau francia földmivelésügyi miniszter, aki megtekintette a bécsi vadászati kiállítást, Budapestre rárútt, a hova tegnap este érkezett meg. Ő felsége a francia minisztert holnap déli 1 órakor magánkihallgatáson fogadja, ma este pedig Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök és neje tiszteletére ebédet adott. Az ebédre Ruau miniszteren kívül Crozier francia nagykövet, De Fontaine vicomte budapesti francia főkonzul és neje, Montenuovo herceg főudvarmester, Fejérváry Géza báró, Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter és neje, Pálffy Miklós herceg magyarországi udvarnagy és neje, Cziráky Béla gróf főudvarnagy, Széchenyi Gyula gróf, Paar gróf lovassági tábornok, főhadsegéd, Bolfras báró gyalogsági tábornok, főhadsegéd, Szentkeresztly Mária báróné, Daruváry Géza, a kabinetiroda főnöke, Hoyos Henrik gróf őrnagy, a király szárnysegéde, Horthy Miklós korvettkapitány, szárnysegéd, Thum-Hohenstein gróf testőrfőhadnagy és Bárczy István dr., a miniszterelnök titkára voltak meghíva.

Egy újságíró ma délelőtt kérdéseket intézett a francia miniszterhez, aki a következőket mondotta:

— A bécsi vadászati kiállítás megtekintése után Budapestre jöttem, mert az udvar jelenleg az örök fővárosában időz. Holnap éjfélig időzöm Budapesten, aztán a keleti expresssel hazautazom.

— Politikai szerződések kötése nincs az utazás céljai között? — kérdezte az újságíró.

— Utazásomnak semmi politikai célja nincsen. Bécsbe jönni hivatalos kötelességem volt. Az uralkodónál tisztelegni szintén hivatalos kötelességem és miután az uralkodó jelenleg Budapesten tartózkodik, ide kellett jönnöm.

— Mikor megy kihallgatásra kegyelmes uram? — kérdezte tovább az újságíró.

— Holnap délelőtt volt a válasz és ezzel a rövid beszélgetés befejeződött.

— időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 25-én az időjárás: enyhe, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok.

— A munkapárt végrehajtó bizottságának ülései. Az aradi nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága naponta ülést tart délután 6 órakor a Batthyány-utca 20. szám alatt lévő pártirodában.

— Urnapja. Csütörtökön reggel 8 órakor Lakatos Ottó dr. minorita-rendfőnök fényes papi segédlettel ünnepi szentmisét mond, mely után a templomból körmenet indul. A menet a Szentháromság-szobor előtt, a Darányi-Dományi házakban és az Aradi Első Takarékpénztár épületében felállított oltárokhoz vonul. A szentmisén és a körmenetben résztvevő hatóságok háromnegyed 8 órakor a szentélyben gyülekeznek. Az oltár-egyesület a padsor és az áldoztató korlát közti helyen, a Szent Antal-oltár előtt: a Kongreganisták jelvényvel a Mária-oltár előtt.

— A király boszniai útja. Ő felsége boszniai utazásának programja most már végleg meg van állapítva. A király kíséretével együtt vasárnap este 6 óra 40 perckor a keleti pályaudvarról udvari különvonaton fog elindulni. Szerajevóban három, Mosztárban egy udvari ebéd lesz. Az udvari személyzet egy része már holnap elutazik Boszniába. A közös miniszterek és az osztrák miniszterelnök szombaton érkeznek Budapestre. Az udvari vonat előtt külön vonat viszi a kíséret tagjait Boszniába.

Budapestről jelentik: Az összes főiskolai hallgatók énekkarai holnap este szerenádot adnak a királynak és ezuttal mutatja be a magyar ifjuság a király nyolcvanadik születésnapja alkalmából hódolatát. Ha az idő kedvez, akkor a király a Halászbástyáról hallgatja végig az ifjuság énekét.

— Az aradi nemzeti munkapártnak százas bizottságát felkérjük, hogy a szerdán este fél kilenc órakor a Fehér-Kereszt nagytermében tartandó folytatódó értekezletre teljes számban megjelenni sziveskedjék. Az elnökség.

— Kubelik budapesti háziur. Budapestről jelentik: Kubelik János, a híres hegedűművész Budapesten a Ferenc-köruton házat vett és visszatérve külföldi turnéjáról, állandóan ott fog lakni.

— Politikai párbaj. Székelyudvarhelyről jelentik: Sebessy János alispán és Kállay Tamás, a kerület Justh-párti képviselője ma súlyos feltételek mellett kardpárbajt vívtak, mely az utóbbi komoly sebesülésével végződött. A párbajra a választási mozgalmakból keletkezett szóváltás adott okot. Kállay segédei fejeverbírósgát kértek a párbaj előtt, mert felüknek a balkez csuklója hibás és kardot nem tud jól forgatni. A bíróság kardpárbajban egyezett meg. Kállay balarcán tizenkét centiméter hosszú vágást kapott. A felek nem békültek ki.

— Postások a kereskedelmi miniszternél. Budapestről jelentik: A postatisztek és postaaltisztek ma küldöttséggel tisztelegtek Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél és kérték, hogy a fizetésrendezésre, az előléptetések szaporítására és a részjutalék rendezésére indított mozgalmukat vigye dülőre. A miniszter kijelentette, hogy bár az 1910. évi költségvetés ma sincs megállapítva, megnyugtathatja a postásokat, hogy mindenképpen iparkodni fog azt keresztül vinni. A részjutalékot, amelynek az a rendeltetése, hogy szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselők külön jutalmat is élvezzenek, fejleszteni fogja. Ami pedig az előléptetések szaporítását jelenti, arra már a legközelebbi napokban bizonyosságot fognak látni.

— Erzsébet királyné hajóorvosa Nagyváradon. Néhány nap óta érdekes ember tartózkodik Nagyváradon: Léderer Pál dr. volt hajóorvos, egyike azoknak, akik Erzsébet királyné utolsó éveiben közvetlenül érintkeztek a nagy királynéval. Léderer Pál dr. egy alexandriai utazásánál volt a királyné hajóorvosa és azóta az ősz szakállu öreg ur mindig kegyeletes szívevel, hálás emlékezéssel őrzi lelkében Erzsébet királyné ment emlékét. Szinte rajongással szokott beszélni a kegyesszívű királynéről, aki az utazás ideje alatt legbizalmasabb emberei közé sorozta a hajóorvosát. Léderer dr. rokoni látogatására utazott Nagyváradra.

— Letartóztatott kereskedő. Budapestről jelentik: Sovánka Adolf kereskedő tavaly augusztusban a fővárosban porcellán üzletet rendezett be. Az üzletet hitelre rendezte be, később pedig, mikor nem tudott vele boldogulni, elköttyavetyélte és ezzel hitelezőit 20000 korona erejéig megkárosította. A károsultak feljelentésére a fővárosi rendőrség ma Sovánkát letartóztatta.

— Házasság. Molnár János dr., békéscsabai árvaszéki főnök, május hó 25-én délután 4 órakor tartja esküvőjét a szemlaki evang. egyházban, Liffa János evang. lelkész leányával, Margittal.

— Garai Manó újra szerepel. A zsarolásairól hírhedt Garai Manó, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma újból szerepelt és ezuttal se lett hűtlen „régijó birnevéhez”. Ezuttal is meggyült a baja a rendőrséggel. Garai újabban egy „Vasárnapi Hirado” című könyvmotós lap tudósítót adott ki. A könyvmotósra Garai Somlyó Béla néven gyűjtött előfizetőket. Legutóbb a Kassa-Oderbergi Vasut-nál járt és egy szabadjegyet akart kipanamázni. Egy dektív azonban megfigyelte működését és feljelentette a rendőrségen. Garai Manó ellen az eljárás megindult.

— Achim András botránya. Békéscsabáról jelentik: Bihari Sándor csabai szerkesztő lapjában állandó, kiméletlen támadásokat intézett Achim L. András ellen. Achim, ma több pártbivével bement a kávéházba, ahol találkozott Bihari Sándorral. Odament hozzá és egy söröspalackkal Biharit véresre verte.

— Vasuti szerencsétlenség. Párisból jelentik: Az Invalid vasuti állomása ma egy vonat kisiklott. A gőzös elszakadt a vonattól és nyolcvan méter mélységbe zuhant. A vonat fűtője és gépésze nyomban meghalt.

— Botrány a cirkuszban. Kassáról írják: Az Erzsébet-terén levő Henry cirkuszban leirhatatlan rémületet keltett egy meggondolatlan cirkuszi trükkölő eredő szerencsétlenség. Régi fogás a cirkuszokban, hogy a közönség közül föl hívják embereket próbálovaglásra. A műkedvelő lovasok derekára biztosítékul köteleket kötnek, nehogy leessenek. A jelentkezők közt van a cirkusz egyik embere is áruhában, akit a derekán levő övnél fogva egyszerre a levegőbe emelnek a közönség mulattatására. Tegnap este ezt az elcsépett trükköt használta a Henry-cirkusz is. A száguldó lóról a magasba rántott ember, minthogy a kötél gyenge volt és elszakadt, lezuhant a közönség közé. A véletlenül mult, hogy a szerencsétlen ember bele nem pusztult és hogy a közönség közül senkit nem ütött agyon zuhanásában a szőiga, aki arcán és hátán szenvedett sérüléseket. Az embert bevitték a kórházba. A cirkusz ellen gondatlanság miatt megindult a bűnvádi eljárás.

— Felakasztotta magát. Ágriáról jelenti tudósítónk: Nyesa István ágriai gazda tegnap felakasztotta magát és mire tettét észrevették, meghalt. Nyesát, aki családos ember volt, buskomorság kergette a halálba.

Braun-féle férfi és gyermek ruhák mélyen leszállított árban kaphatók

FORRAI-UTCA, gr. Nádasdy palota.

2184

Üzletfelosztás folytán az összes üzleti berendezések eladóik.

biróság mind a négy verekedőt 20—20 korona fő- és 10—10 korona mellékbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban Moldra nézve felfüggesztette, mert bebizonyosodott, hogy ellenfelei provokálták a verekedést.

§ A bíró adóssága. Egy vidéki törvényszéki bíró ellen az egyik hitelezője a fegyelmi eljárás elrendelését kérte, mert a bíró ellen főnálló mintegy hatszáz koronára rugó követelését a bíró eladósodása miatt behajtani nem tudja. A m. kir. Kuria azonban a fegyelmi eljárás megindítását mellőzte. A megokolás szerint az eladósodás önmagában véve fegyelmi vétségnek nem tekinthető és így a fegyelmi eljárás megindítását a koronaügyész indítványa értelmében mellőzni kellett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Előfizető. Sorsjegyei közül csak az 5285—98, számú „Vöröskereszt” sorsjegyét huzzák ki a törlesztéses huzásban. A többi nem nyert.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Nemzetközi kertészeti kiállítás Budapesten. Értesülünk, hogy a nemzetközi kertészeti kiállítás kertművészeti csoportjának I. díját — az állami aranyérmét — ifj. Niemetz Ferenc temesvári kertész mérnök nyerte el. Ez a tény reánk aradiakra annál örvendetesebb, mivel tudvalevőleg a Kossuth-szobor parkja is ifj. Niemetz Ferenc tervei alapján és művezetése mellett készül. 2277

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, máj. 24.

Míg az országban kisebb-nagyobb jégesővel vegyes zivatarok voltak, nálunk az időjárás nem változott meg és ha tovább is ilyen marad, úgy az idén egy jó középtermésre számíthatunk.

A gabonaüzlet irányzata csendes.

A mai piacon eladára került:

200 mm. buza	10:50—10:80
300 mm. tengeri	5:35—5:40
Rozs	7:30
Zab	6:50
Árpa	6:00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, május 24.

Amerika 3-al olcsóbb. Kinálat, vételkedv korlátolt. 10 ezer mm. változatlan.

As árak 50 kilóként számítva:

	Dél árakat	2 órai árakat
Tengeri 1910. májusra	5.56—5.57	5.47—5.48
Buza 1910. októberre	9.95—9.96	9.83—9.84
Buza 1910. májusra	11.46—11.47	11.21—11.22
Rozs 1910. októberre	7.65—7.66	7.55—7.56
Zab 1910. októberre	6.65—6.66	6.63—6.64

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Május 24. —

Magyar aranyjárdék 4%	114.—
Magyar koronajárdék 4%	92.—
Magyar koronajárdék 4½%	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	225.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	158.—
Oszták járadék papírban	94.25
Oszták járadék ezüstben	98.10
Oszták járadék aranyban	116.80
Oszták koronajárdék 4%	94.20
1-60. évi oszták államsorsjegy	172.—
Oszták-magyar bank-szvény	17.90
Magyar hitelbank-szvény	832.55
Oszták hitelintézeti részvény	661.75
Oszták-mag. államvasuti részvény	754.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi marka	117.52½
London vista	241.17½
Páris vista	95.30—
20 márkás arany	23.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. május 24.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	10:40—10:45
76	10:45—10:50
77	10:50—10:55
78	10:60—10:70

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos új	10:20—10:25
Rozs új	7:00—7:10
Árpa új	5:40—5:50
Zab új	6:20—6:25
Tengeri régi	5:35—5:40

Budapest kőbányai sertéskereskedeleme.

— Május 24. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 164—66 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 166—168 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 170—174 fillérig.

Sertéslétszám: május hó 20 napján volt készlet 34705 darab, május 21 napján felhajtott 517 darab, május 21. napján elszállított 153 darab, május 22. napjára maradt készletben: 35.089 darab. A hizott sertés üzlet irányzata nyugodt.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béni Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. május 25 én, szardán:

1. Ügyetlen szöktetés. Humoros. — 2. A beörök királya. Detektív regény. — 3. Hogyan készül a baba? Természet után. — 4. Az erényvédő. Komikus. — 5. Egy vonat megtámadása. A cowboy élethől. — 6. Az alszerzés. Humoros. — 7. A tőzises ut. Elettép. — 8. A ruhaszékénybe. Humoros. — Edward király temetése. Magyarországon először nálunk kerül előadásra.

Előadások délután ½ 6 órától kezdve.

Előkészületben

Napoleon.

Írta: Pekár Gyula.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 m. hosszú	} 1 szelvény 7 korona 1 szelvény 10 korona 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona
elegendő teljes férfi-ruházat	
(kabát, nadrág és mellény) ára csak	

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért épügy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.
Siegel-Imhof, Brünn 4.

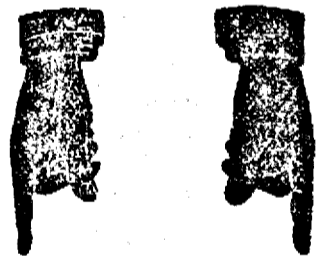
Minták ingyen és bérmentve. 6811

Nagy előnyére szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből, SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

ELŐPATAKI GYÓGYVÍZ

páratlan gyógyszer gyomor-, vese-, lép-, máj és epe-betegségeknél.

Aradon képviselő és nagybani raktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd, telefon 130. Éles Ármán, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Erenfeld Ignác stb. cégeknél és minden jobb vend glöben és kávéházban.

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiú

azonnal

felvétetik.

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1166

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.** 421

Λáb és kézizzadás azonnal és teljesen elmúlik ha sz izzadó részeket „Peppo“-val ec eteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt **1 korona.**

Poloskák kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára **70 fillér.**

Hajvesztő „Depillor“. E csodahatásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt **1 korona.**

Ídeális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:
Hajós Árpád gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Nagy Occasió!

Minden versenyen túl olcsó árak az alanti elősorolt árukban

MAUTNER R.

olcsó áruháza 1923

ARAD, Hunyady-utca 1. szám.

Megrendelések vidékre is pontosan szállítanak utánvétellel.

	Ezelőtt	Most
Angol Zephir	méterje 50 kr.,	mtr. 35 kr.
	40	25
Finom Moto Delain	40	25
Moto Voal	35	22
Festő Cretonok	32	23
Színes szorb vásznak selyem esikkel	36	18
Zephirek	27	14
1 hatszemélyes Damaszt teríték	frt. 6.50 kr.,	frt. 3.10 kr.
1 garnitúra ágyszerítő	7.50	4.50
1 egész jó minőségű	9.50	5.50
1 vég 23 méter Kanavasz	11.—	5.60
1 1/4 széles 23 mtr vászon vékony szálú	8.—	4.90
1 1/4 23 vastag	9.50	5.50
6 drb vászon törülköző	2.50	1.50
1 flanell takaró	3.—	1.50

ezen kívül még több e szakmába vágó cikkek igen olcsón lesznek eladva. Női és férfi szövetek fél árban.

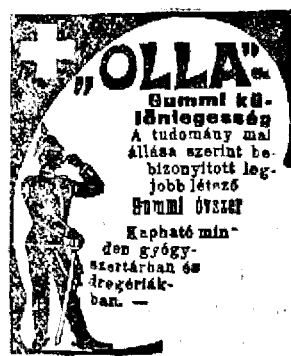
MAUTNER R. olcsó áruháza ARAD, HUNYADY-UTCA 1.

Üzleti órák reggel 7-től 12-ig, 1/2-2-től este 1/2-8-ig.

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: **L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland.** 678

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbizottabbnak ajánlva.

„OLLA“ Gummi kő-lőnlőesség A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobb létező Gummi óvszer Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériákban. —
Kéreteltje azonban, hogy a szállításánál csak az OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű szilány utánsatot mint „pép oly jó“ felcísernt. — Az elárult helyek kimutatásait, árjegyzéket és eredeti propagandya reklámot ingyen kátd az OLLA gummi-kő-lőnlő-pont Wien 11/124. Praterstrasse No. 57.

Kördő.

9 darab 18—20 hektoliteres jó karban levő boroshordók jutányos árban eladók. Megtekinthetők Kohn K. és Fia bortermelőknél, Ménesen. 2252

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és épített közönség szives tudomására hozni, hogy a **Radnai-uti vámháznal új épületfa üzletet nyitottam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom.**

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova **ingyen eszközöm.** 1232

Ajánlom továbbá saját mézskemencémben termelt

I. oszt. építőmeszet wagononkénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

tüzifát.

Léceci portland cementgyár egyedélárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF, fakereskedő.

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövés előmozdítására, a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha, rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógys. ertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk haját, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalmatlanságáért teljes garanciát vállalok.

